

#regiondalarna

Slutrapport

SKR:s kvinnofridssatsning i Dalarna 2018-2020

Datum 2021-02-12	Diarienummer LD18/00471	I samarbete med
Giltigt t.o.m	Versionsnummer 0.1	
För verksamhet LD	Godkänt av	

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	3
Kvinnofridssatsningen	4
Kvinnofridssatsningen i Dalarna.....	4
Uppdrag 2018-2020	4
Metod	5
Resultat.....	5
Uppdrag 2020	6
Metod	6
Resultat.....	7
Slutsatser.....	8
Bilagor	9
Kartläggning.....	9
Uppdragsbeskrivning.....	9

Sammanfattning

Under 2018–2020 gjorde Sveriges Kommuner och Regioner en särskild kvinnofridssatsning. Det övergripande målet var att stödja långsiktigt hållbara strukturer för kvinnofridsarbetet. Syftet var att öka kunskap och kapacitet hos kommuner och regioner så att det våldsförebyggande arbetet kunde utvecklas och stödet till våldsutsatta blev bättre. Dalarna kom igång först 2019, och Länschefsnätverket för förvaltningschefer var styrgrupp för projektet och arbetet gjordes i samarbete med Länsstyrelsens strateg och länsgrupp mäns våld mot kvinnor.

2019 genomfördes en första kartläggning av nuläge och behov, därefter gjordes en fördjupad kartläggning där samtliga kommuner, Region Dalarnas hälso-och sjukvård och Länsstyrelsen Dalarna intervjuades. I kartläggningen framgick det att kommunerna organiserade kvinnofridsarbetet främst inom Individ- och familjeomsorgen eller socialtjänsten. Det fanns få styrande dokument på övergripande nivå, behov av att bredda ansvaret för frågan, arbeta mer strategiskt långsiktigt och länsgemensamt samt att bygga in uppföljning i de befintliga kvalitetsledningssystemen.

Kvinnofridssatsningen har stärkt samverkan mellan RSS, Länschefsnätverket och Länsstyrelsen Dalarna. Under 2020 utarbetades en uppdragsbeskrivningen för länsgruppen mäns våld mot kvinnor med en ny organisationsstruktur och en uppdragsblankett som beskriver nätverkets syfte och tydliggör representanternas uppdrag. Den största förändringen är att representanterna företräder hela sina organisationer.

Det finns många goda exempel i Dalarna med bland annat samarbete över kommungränserna. För att i framtiden klara uppdraget med mäns våld mot kvinnor bör samarbetet utökas ytterligare och då främst mellan mindre kommuner, och kanske att några kommuner kan ha spetskompetens inom olika områden som de bistår varandra.

För att säkerställa att utvecklingsarbetet lever vidare över tid behövs ett fortsatt gemensamt ansvar för arbetet med mäns våld mot kvinnor i Dalarna.

Kvinnofridssatsningen

Under 2018–2020 gjorde Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) en särskild kvinnofridssatsning efter en överenskommelse med regeringen. Syftet var att öka kunskap och kapacitet hos kommuner och regioner så att det våldsförebyggande arbetet kunde utvecklas och stödet till våldsutsatta blev bättre. Som en del av den övergripande kvinnofridssatsningen fick de regionala samverkans- och stödstrukturerna för socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård (RSS), möjlighet att anställa en eller flera utvecklingsledare inom kvinnofridsområdet, motsvarande en halvtidstjänst per län och år.

Det övergripande målet:

- Stödja långsiktigt hållbara strukturer för kommunernas kvinnofridsarbete.

Fyra önskvärda målsättningar:

- Utveckla kunskap och kapacitet inom RSS på kvinnofridsområdet.
- Stödja kunskapsspridning i samverkan inom kommun och region.
- Stärka regional och lokal samverkan i länet.
- Utveckla arbetet med systematisk uppföljning av kvinnofridsarbetets kvalitet och resultat.¹

Kvinnofridssatsningen i Dalarna

Dalarna kom igång först 2019 och halvtidstjänsten tillsattes med två personer, Agneta Haraldsson, med övrig tjänst i Region Dalarnas hälso- och sjukvård och Hanna Lundgren, med övrig tjänst i Borlänge kommun. Länschefsnätverket för förvaltningschefer var styrgrupp för projektet och arbetet gjordes i samarbete med Länsstyrelsens strateg och länsgrupp mäns våld mot kvinnor.

Uppdrag 2018-2020

Övergripande mål 2018-2020:

- Ökad kunskap, kompetens och kapacitet inom kvinnofridsarbetet inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård.
- Kartläggning och analyser om behov av insatser.
- Utvecklad systematisk uppföljning inom socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård inom kvinnofridsarbetet.
- Arbetet inom kvinnofridssatsningen bedrivs systematiskt och evidensbaserat.
- Tät samverkan mellan framförallt kommunerna, hälso- och sjukvården och Länsstyrelsen inom uppdraget.
- Flickor/kvinnor och pojkar/män erbjuds stöd och hjälp av god kvalitet och hög tillgänglighet oavsett var de är bosatta i länet.

¹<https://skr.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstallldhet/kvinnofrid/kvinnofridssatsning20182020.16142.html>

Mål 2019:

- En kartläggning om vilka insatser som görs idag ska arbetas fram tillsammans med Länsstyrelsen.
- Utifrån kartläggningen ska en analys göras om vilka insatser som saknas/behöver utvecklas.
- Därefter ska en prioritering göras för arbetet och fokusering på inriktningen på frågorna.

Metod

I början av 2019 genomfördes en första kartläggning av nuläge och behov gällande resurser, insatser, samverkan och behov, med representanterna i Länsstyrelsens länsgrupp mäns våld mot kvinnor. I länsgruppen ingår samtliga kommuner, hälso- och sjukvården, polis, åklagare, Rädda barnen, Barnahus, kvinnojouren Kullan, kvinnojouren Borlänge, Dalia tjejjour, Arbetsförmedlingen, Brottsofferjouren, Migrationsverket, kriminalvården och Högskolan dalarna.

Det framkom att representanterna hade olika mandat och kunskap om arbetet som bedrevs i respektive organisation och att det fanns ett stort behov av att lyfta kvinnofridsfrågan och ansvaret för frågan lokalt.

Efter diskussion med Länschefsnätverket beslutades det att en fördjupad kartläggning skulle genomföras, där samtliga kommuner runt om i länet, Region Dalarnas hälso-och sjukvård och Länsstyrelsen Dalarna intervjuades.

Samtliga besöktes och de fick själva bestämma vilka personer som skulle delta i gruppintervjun. Önskemålet var att personer från både politik, tjänstemannaledning och strateg/handläggare skulle delta för att få en så bred diskussion som möjligt.

De frågeområden som intervjun berörde var:

- Beslut/styrdokument/samsyn/uppföljning
- Resurser/organisation
- Framgångar, brister och behov
- Vision för kvinnofridsarbetet i Dalarna

Resultat

Kommunerna hade främst organiserat kvinnofridsarbetet inom Individ- och familjeomsorgen (IFO) eller socialtjänsten och det fanns få styrande dokument på övergripande nivå. Fyra kommuner hade ett samverkansavtal om gemensamma samordnare, övriga hade allt från heltidstjänster till ingen samordnare alls. Större kommuner hade våldsteam eller motsvarande. I stort sett alla beskrev bristen på uppföljning. Lokala samverkansforum fanns i de flesta kommuner, men sammansättning och effekten av arbetet varierade.

Framgångsfaktorer beskrevs som generellt ökad kunskap och medvetenhet, att fler frågade på rutin om våldsutsatthet, spetskompetens inom vissa kommuner och samordnarens viktiga roll för det strategiska arbetet.

Brister beskrevs som för lite resurser för att möta ökningen av orosanmälningar, stor personalomsättning, brist på behandling till förövare och kunskap inom HBTQ-personers utsatthet, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution. De mindre kommunerna lyfte svårigheten att kunna ha kompetens inom alla områden.

Det fanns behov av att bredda ansvaret för frågan och involvera hela kommunen för att stärka det förebyggande arbetet och bättre upptäckt, men också att arbeta mer strategiskt långsiktigt och länsgemensamt samt att bygga in uppföljning i de befintliga kvalitetsledningssystemen.

Sammanfattningsvis så efterfrågas struktur med tydliga beslut om hur arbetet skall bedrivas och ett långsiktigt strategiskt arbete. Fortsatt satsning på baskunskap som kompletteras med spetskompetens antingen i egen regi eller via samverkansavtal. Länsstyrelsens nätverk föreslås i större utsträckning nyttjas som ett aktivt forum för diskussion och arbete ur ett dalaperspektiv.

Uppdrag 2020

Utifrån kartläggnings resultat beslutade Länschefsnätverket för förvaltningschefer den 6 mars 2020 (RD20/01035) att ge styrgrupp för chefsnätverket i uppdrag att ta fram ett förslag på fortsatt uppdrag för kvinnofridssatsning.

Syfte

- Stärka dialogen mellan Länschefsnätverket och Länsstyrelsen Dalarna.
- Främja samverkan inom länsgruppen mäns våld mot kvinnor i Dalarna.

Uppdrag

- Region Dalarnas utvecklingsledare tillsammans med Länsstyrelsens representant utarbetar förslag till uppdragsbeskrivning för nätverket mäns våld mot kvinnor där bland annat representanternas roller, mandat och befogenheter beskrivs liksom nätverkets uppdrag och syfte.
- Länsstyrelsens representant och Region Dalarnas utvecklingsledare deltar återkommande på chefsnätverkets möten under perioden juni 2020-februari 2021 för information och dialog kring arbetet inom nätverket mäns våld mot kvinnor.

Metod

Uppdragsbeskrivningen har tagits fram i samarbete med Länsstyrelsens representant och representanter i Länsstyrelsens länsgrupp mäns våld mot kvinnor. En rad olika workshops har ägt rum och arbetet har löpande diskuterats och förankrats i chefsnätverket, där både Länsstyrelsens representant och de regionala utvecklingsledarna har deltagit.

Resultat

Uppdragsbeskrivningen, se bilaga 2, innehåller en beskrivning av nationella och regionala mål, nätverkets syfte och en förtydligande organisationsstruktur samt en uppdragsblankett som tydliggör representanternas uppdrag och behov av lokala förutsättningar.

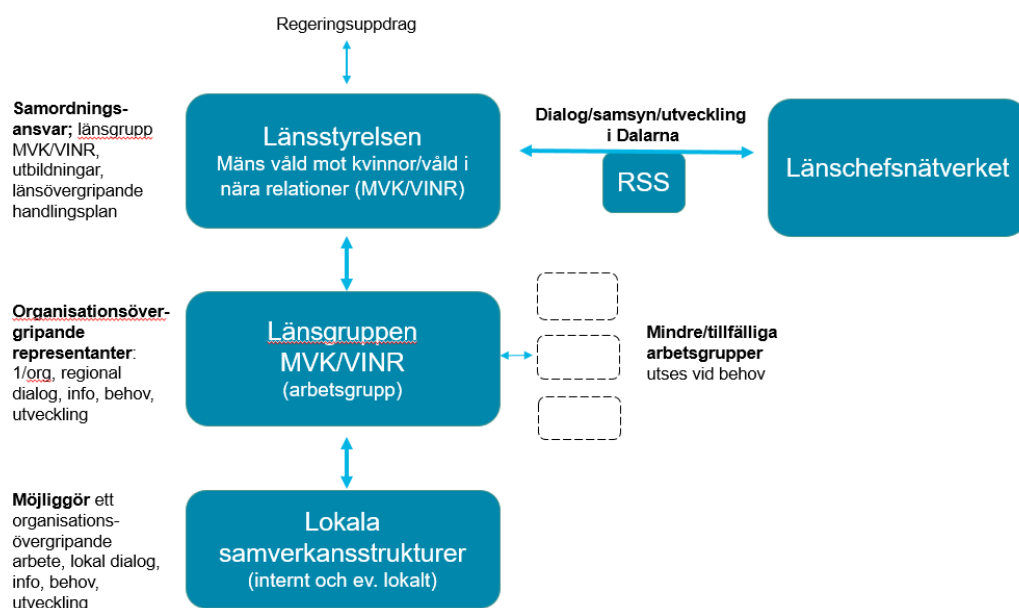
De största förändringarna är att samtliga representanter ska företräda hela sina organisationer och inte enbart exempelvis socialtjänsten som det tidigare uppdraget var för kommunerna. Varje organisation får ha en representant och en ersättare, med anledning av att gruppen inte ska bli för stor och ges bättre förutsättningar att kunna bli en mer arbetande och sammansvetsad grupp.

En utmaning har varit att veta vem som ska kunna representera hela organisationen, framför allt i kommunerna. Blanketten tydliggör interna informations- och/eller samverkansstrukturer, där representanten på ett enkelt sätt kan inhämta och sprida information organisationsövergripande. För en kommun kan det innebära kontaktvägar mellan exempelvis individ- och familjeomsorg, vård- och omsorg, skola, HR, lokala BRÅ och kommunala bostadsbolag.

I de fall där det finns lokala samverkansgrupper mellan kommunen och externa aktörer lokalt bör det finnas en tydlig koppling mellan det lokala arbetet, det interna arbetet och det regionala arbetet i länsgruppen.

Länsstyrelsens strateg inom våld i nära relation sammankallar länsgruppen och har fortsatt kontinuerlig dialog med Länschefsnätverket och andra nätverk i syfte att fortsätta utveckla och skapa förutsättningar för arbetet mot våldsutsatthet i Dalarna.

Organisationsstruktur

Slutsatser

SKR:s övergripande mål var att stödja långsiktigt hållbara strukturer för kommunernas kvinnofridsarbete. I Dalarna har kvinnofridsatsning gett möjlighet att genomföra en gedigen kartläggning av nuläge och behov i länet, samt sett över samverkansstrukturer. I revideringen av den länsövergripande handlingsplanen mäns våld mot kvinnor ska kartläggningens resultat och slutsatser tas tillvara. Länschefsnätverket efterfrågar ett ökat samarbete med Länsstyrelsen som samordnar revideringsarbetet samt att handlingsplanen grundar sig på en politisk viljeinriktning.

Kartläggningen resulterade i att kvinnofridsfrågan lyftes både på det lokala och regionala planet, och med förstärkt samsyn gällande nuläge och behov bidrog det till att det på flera håll kom igång med interna processer och diskussioner. Det finns många goda exempel i Dalarna, bland annat norra Dalarnas samarbete över kommungränserna, där samordningsvinsten gör att arbetet får större utvecklingspotential och blir mindre sårbart. Det finns funderingar på hur vi i framtiden ska klara av uppdraget med mäns våld mot kvinnor och där många, främst mindre kommuner, lyfter behovet av att samverka över gränser och att hjälpas åt ännu mer i länet. Det finns önskemål om att fördela olika specifika ansvarsområden till större kommuner som möter en större andel våldsutsatta inom exempelvis hedersrelaterat våld och förtryck och därmed bistå övriga med spetskompetens.

Kvinnofridsatsningen har stärkt samverkan mellan RSS, Länschefsnätverket och Länsstyrelsen Dalarna, där resultatet är att samverkan har ökat och att det finns en ny organisationsstruktur som skapar förutsättningar för fortsatt samverkan efter att kvinnofridsatsningen har avslutats. Utvecklingsarbetet i Länsstyrelsens länsgrupp mäns våld mot kvinnor har resulterat i att länsgruppen har ett tydligare syfte och arbetssätt och blir en arbetande grupp, där representanterna ska representera hela sin organisation. Representanternas roll, mandat och förutsättningar har tydliggjorts i en uppdragsbeskrivning.

Ett av kvinnofridsatsningens mål var att utveckla systematisk uppföljning (SU) och parallellt med kvinnofridsatsningen erbjöd SKR möjligheten att ingå i projektet SU-kvinnofrid – systematisk uppföljning av våldsutsatta vuxna. Två kommuner i Dalarna deltog i projektet, varav en hoppade av i ett ganska tidigt skede på grund av personalomsättning och den andra på grund av hög arbetsbelastning hade svårt att genomföra projektet som det var planerat. En nationell slutrapport kommer under 2021, där erfarenheter och slutsatser kommer att redovisas.

Framgångsfaktorer för Dalarnas kvinnofridsatsning var att Länsstyrelsens länsgrupp mäns våld mot kvinnor har funnits sedan 2010, vilket gjorde att det fanns en bra grund för att bedriva utvecklingsarbete i en befintlig struktur. Ett bra samarbete med Länsstyrelsen Dalarnas strateg, länsgrupp, deltagarna i kartläggningen, Länschefsnätverket och RSS har möjliggjort utvecklingsarbetet. Att ha varit två utvecklingsledare med olika kompetens som kunnat bolla, diskutera och stötta varandra i utvecklingsarbetet har också bidragit till ökad motivation, arbetsglädje och lärorika diskussioner.

För att säkerställa att utvecklingsarbetet lever vidare över tid behövs ett fortsatt gemensamt ansvar för arbetet med mäns våld mot kvinnor i Dalarna.

Bilagor

Kartläggning

Uppdragsbeskrivning